

Enontekiön kalastusalue

LAUSUNTO

1 (5)

99400 Enontekiö

.5.2012

Maa- ja metsätalousministeriö

Lausuntopyyntö kalastuslain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietinnöstä.

ENONTEKIÖN KALASTUSALUEEN LAUSUNTO KALASTUSLAIN KOKONAISUUDISTUSTA VALMISTELLEEN TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ.

Enontekiön kalastusalue ei tule hyväksymään työryhmän mietintöä esitetystä muodosta.

Kohta: **4.1.3. Yleiskalastusoikeudet**

Kalastusoikeuden haltijan luvasta riippumattomien yleiskalastusoikeuksien osalta oikeusjaosto toteaa, että kalastuslain rahoitusjaosto on esittänyt niin sanottua yhden kortin mallia. Esitetty malli perustuu siihen oikeusjaoston näkemyksenä olevaan lähtökohtaan, että onkiminen ja pilkkiminen säilyisivät maksuttomina yleiskalastusoikeuksina ja niiden määritelmät säilyisivät pääpiirteissään ennallaan. Nykyisen kaltaista viehekalastusta saisi harjoittaa yhtä maksua (esim. kalastonhoitomaksu) vastaan koko maan alueella lukuun ottamatta *lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisten jokien koski- ja virtapaikkoja*. Kalastonhoitomaksun olisivat velvollisia suorittamaan kaikki 18 vuotta täyttäneet kalastajat, jotka harjoittavat muuta kalastusta kuin onkimista tai pilkkimistä.

Muutos: Nykyisen kaltaista viehekalastusta saisi harjoittaa yhtä maksua (esim. kalastonhoitomaksu) vastaan koko maan alueella lukuun ottamatta *lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisia jokivesistöjä*.

Perustelu: Sama jokialue voi näyttää erilaisilla vesivirtaamilla (veden korkeudella) sekä suvannolta että koski- ja virtapaikalta. Veden korkeuden vaihteluista huolimatta samalla jokialueella oleilevat reviiirikäyttäjien omaavat lohikalat.

Nykyinen sanamuoto "koski- ja virtapaikka aiheuttaa nykyisin kalastajille tahatonta kalastuslain rikkomista, koska virran määrittely ei ole niin yksiselkoista kuten muutamissa oikeudenpäätöksissäkin on käynyt esille. Virranmääritykseen vaikuttavat veden korkeus ym. mainitut seikat. Tätä määrittystä käytetään myös häikäilemättömästi hyväksi keväisin harjuksen pilkinnässä. Koska harjus laskeutuu talveksi joen hitaasti virtaaviin suvantoihin, voidaan joen harjuskanta tuhota hyvinkin nopeasti. Tämä pätee myös jokeen talvehtimaan jääneisiin ns. talvikoihin, jotka ovat RKTL:n tutkimusten mukaan ensiarvoisen tärkeitä mm. taimenkantojen ylläpitäjinä. Tämän lisäksi kun kysymyksessä on vaelluskalajoki, ei esim. taimenenpyynti

ole tuottoisaa vain koski- ja virtapaikoissa vaan kyllä kala on ottihalainen koko joen osalla.

Sanamuodon muutos selkeyttää samalla kalastuksenvälvontaa jokialueilla. Kalastajalle ja valvojalle ei ole epäselvyyttä onko kyseinen jokialue koski- tai virtapaikka.

Ilman sanamuodon muutosta tulee viranomaisten taholta asettaa lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisiin jokiin rannalle kiinteät virtarajamerkit koski- ja virtapaikkojen ylä- ja alapuolelle. (Kuten Ruotsissa on esim. Jukkasjärvellä Torniojoella.)

Kohta: **4.1.4. Erityisperusteiset kalastusoikeudet**

Perustelu: Useisiin Lapin jokiin on myös merkitty useille tiloille ns. ylimuistoisia nautintaoikeuksia. Näitä oikeuksia voi joesta riippuen olla useita satojakin. Nämä oikeudet koskevat jokialueilla usein myös yksityisten vesialueita. Vesialueen omistajan (osakaskuntia) tällöin mahdotonta järjestää kalastusta kestäväälle pohjalle mm. koska kalastaja määriä ei voida säädellä. Vai onko nykyisen esityksen perusteella tarkoitus rajoittaa yksityistä omistusta ja kalastusoikeutta? ja jakaa sitä kuitenkin toisella kädellä omistusoikeuden ulkopuolisille kuulematta vesialueiden omistajia. Tämä ei liene lain tarkoitus ja tämä taitaa olla jo perustuslain vastaistakin.

Kohta: **4.2. Kalastuslupajärjestelmä Yhden kortin perustelut**

Mietinnön perustelujen mukaan rahoitusmalli on käyttäjä maksaa – periaatteen mukainen ja asiakasystävällinen.

Perustelu: Hetkellisen ajattelun mukaan näin on, mutta millä taataan asiakasystävällisyys muutaman vuoden kuluttua, kun vesistöissä ei ole kalaa eikä kalaston hoitajaa. Vesialueen omistajille maksettavat korvaukset onginnasta ja pilkinnästä ovat niin pienet, ettei niiden turvin voida järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväää käyttöä ja hoitoa.

Nykyisellään osakaskunnat ovat kyenneet hoitamaan kalastoa siten, että lisääntyvästä kalastusmatkailusta huolimatta on kyetty turvaamaan kalakannat ja asiakasystävällisyys.

Rahoituskeinona on ollut myydä vesistönomistajana kalastuslupia lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisten jokien koski- ja virtapaikoille. Rahoituksella ei ole kyetty kuin poikasten hankintaan ja itse istutus ja kalaston hoitotoimet tapahtuvat osakaskuntien talkoovoimin.

Kuluneet vuodet ovat osoittaneet että kalastusmatkailu sekä virkistyskalastustoiminta painottuvat pohjoisessa juuri lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisten jokien koski- ja virtapaikkoihin.

Kalastuksenvalvonnassa on kalastuksen luvallisuuden toteamisessa suuria ongelmia kalastajan ja valvojan näkemuserossa. Onko kyseinen kalastus tapahtunut lakitekstin (**lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisten jokien koski- ja virtapaikassa**) vai jokivesistön suvannossa.

Vesialueen omistajan (osakaskunnan) luvanostaminen on nykyisin hyvin helppoa. Netissä on kartat, joista näkee Enontekiön alueen (myös Tunturilapin) osakaskuntien vesialueet ja lupien myyntipisteet, joista useat ovat auki 7/24 ympärivuoden.

Vastaahan metsästysoikeuden omistaja metsästyksestä ja riistakantojen kestävästä verotuksesta. Kestäisikö riistakannat valtakunnallista metsästyslupaa?

(Vert. Mikä on Keski-Euroopan vapaa-ajan ja virkistyskalastus kohteiden lupamenettely juuri vastaavissa lohi-, taimen-, siika- tai harjuspitoisissa vesistöissä.)

Kohta **4.5.2. Kalojen ja rapujen istuttaminen.**

Perustelu: Enontekiön alueella on voimakkaasti lisääntynyt sekä kalastusmatkailu että virkistyskalastustoiminta. Tämän seurauksena on ilmennyt vesistöissä suurta tarvetta tuki-istutustoimilla turvata tavoiteltujen taimen- ja harjuskalojen määrää, jotta luontaisen kalakannan lisääntyminen turvattaisiin. Lisäksi tilannetta pahentaa alueelle kulkeutunut ja voimakkaasti lisääntyvä minkki. Vieraspetoeläimenä minkki tyhjentää aiemmin poikastuotantoalueina toimineet purot ja pienet joet. Minkin levinneisyysalueena ovat jo pienet purot tunturialueella.

Enontekiön kalastusalue ei halua millään muotoa vastustaa ns. virkistyskalastusta. Ns. matkailukalastuksella on tälle alueelle merkittävä lisä kuntatalouteen, mutta oheisessa esityksessä näkyy selkeästi, että luonnosta on ollut suunnittelemassa eri kalastusjärjestöt sekä edustajatahot, joita ei millään muotoa kiinnosta vesialueiden omistajien näkemykset, vaan tahtotila näkyy olevan vain oman rahoituksen turvaaminen välittämättä konkreettisesta vesien hoidosta. Vesien hoito ei ole vain istutustoimintaa vaan tärkein on luonnonkantojen luontaisen lisääntymisen turvaaminen. Tässä kohtaa olisikin ensiarvoisen tärkeää myös kuulla vesialueiden omistajia sekä oikeuden haltijoita selkeästi ennen jatkotyön aloittamista. Valitettavasti pettyneinä voimme todeta, että edunvalvontajärjestöistä ei tähän tehtävään ole, koska tavoitteena näkyy vain olevan oman talouden turvaaminen.

Kuten useissa tutkimuksissa on eri tutkijoiden toimesta todettu: Yhteen paikkaan suoritettujen yhden kalalajin massaistutukset eivät ole taloudellisesti ja tuotannollisesti kannattavia. Vaan jokaiselle istukkaalle on istutusympäristöstä löydyttävä istukkaan tarvitsema biologinen lokero, jotta istutuksella päästään tavoiteltuun tulokseen.

Vesialueen omistajien tehtävänä on tarkkailla ja säädellä vesialueensa kalaston tilaa. Mistä muualta saadaan paras tieto kalaston tilasta ja nopea reagointi tarvittavista hoitotoimenpiteistä, kuin vesialueen omistajilta ja paikalliselta kalastusalueelta.

Kohta: **5. Rahoitusjaosto**

Kalastuslain uudistamishankkeen rahoitusjaoston tehtävänä oli laatia esitys kalatalouden maksujärjestelmien ja kalatalouden edistämisen kehittämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Työssään jaosto on pyrkinyt kustannustehokkaaseen mutta asiakasystävälliseen käyttäjä maksaa -periaatteen mukaiseen ratkaisuun. Lisäksi varojen keräys-, jako- ja käyttöprosessia on pyritty virtaviivaistamaan vaikuttavuuden kasvattamiseksi. Alla on esitetty yhteenveto rahoitusjaoston tekemistä linjauksista asiakohdittain.

Perustelu: Pikemmin tämä vaikuttaa mammutti organisaatio luomiselta, joka lopulta kuluttaa kalanhoitotoimiin tarkoitetut varat oman organisaation ylläpitämiseen.

Miksi luopua nykyisestä järjestelmästä, joka toimii hyvin ja on kustannuksiltaan kustannustehokas. Nykyinen kalastusaluejärjestelmä osakaskuntien yhteistoiminta elimenä on erittäin toimiva organisaatio Enontekiön ja tunturilapin alueella.

Nykyinen järjestelmä on juuri uuden kuvauksen mukainen: Asiakasystävällinen käyttäjä maksaa periaatteen mukainen. Lisäksi varojen keräys- ja käyttöprosessi on lyhyt ja toimiva ilman suuren organisaation toimintakuluja.

Suuria organisaatioita ei tarvita päättämään, millainen kalastuspaine kullakin alueella on ja miten kalastuksen hoitovaroja tulisi jakaa, vaan lupatulot tulevat suoraan lyhentämättömänä kulloisenkin alueen kalastonhoitoon.

Kohta: **6.2. Tehokkaat pyydykset**

Perustelu: Vesialueen omistajan tulee saada määrittää vesistössä käytettävien pyydysten laatu ja määrä, jotta kyetään hoitamaan vesistöä kalastuslain 1§ mukaisesti.

Esityksestä saa hyvin voimakkaan vaikutelman että: esimerkiksi ELY-keskus tietäsi Rovaniemellä paremmin jonkin Enontekiöllä olevan vesialueen tilanteen kuin vesialueen rannalla asuva omistaja/kalastaja. Esitykset tehokkaista pyydyksistä ja hoitokalastuksesta osoittavat suurta vallanhalua ja – keskittämistä pois tiedon alkulähteiltä rikkoen omistusoikeutta. Nykyjärjestelmässäkkin on ollut pieniä vaikeuksia saada ruohonjuuritasolta tietoa siirtymään vallankäyttöelimiin.

Näyttää siltä että Kalastuslain kokonaisuudistuksen työryhmän mietintö on seuraamassa niitä yhteiskuntaan aikoinaan luotuja keskitettyjä mammutti organisaatioita, joista ollaan luopumassa kustannustehottomina ja toimimattomina. Lyhyesti sanottuna organisaatio alkoi elämään omaa elämää turvatakseen olemassaolonsa ja se päämäärä miksi organisaatio luotiin kuihtui.

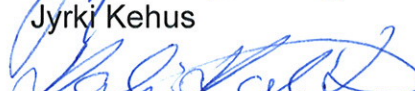
Tarvittaessa vesialueella on voitava käyttää hoitokalastuksessa myös tehokkaita pyydyksiä. Hoitokalastuksesta ja siinä käytettävistä pyydyksistä päättää vesialueen omistaja yhdessä asiantuntijaelimien kanssa.

Enontekiön kalastusalueen kanta on yksiselitteinen ja selkeä:

Vesialueiden omistajille on taattava mahdollisuus hoitaa ja valvoa vesialueidensa ja kalaston määrää ja kuntoa omistajan omistussoikeutta rikkomatta.

Perustelu: Tämän lain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä käyttö ja hoito siten, että turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun luonnon monimuotoisuus.

Enontekiön kalastusalue
Puheenjohtaja

Jyrki Kehus

Kalevi Keskitalo

Isännöitsijä

Hetan osakaskunta

Vuontisjärven osakaskunta

Peltovuoman osakaskunta

Muotkajärven osakaskunta

Karesuvannon osakaskunta

